

Список використаної літератури:

1. Савченко В. Я. Аудит: навч. посібн. / В. Я. Савченко. – К.: КНЕУ, 2009. – 322 с.
2. Організація і методика аудиту: навч.-практичний посібник / В. В. Собко, Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило та ін. – К.: ВД "ВД Професіонал", 2004. – 624 с.
3. Давидов Г. М. Аудит: навч. посібник / Г. М. Давидов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: "Знання", 2011 – 363 с.
4. Аудит: навч. посібн. / Суйц В. П., Ахметбеков А. Н., Дубровіна Т. А., Шеремет А. Д. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 556 с.
5. Аудит і ревізія підприємницької діяльності: навчальний посібник / Бутинець Ф. Ф. та ін. – Житомир, 2004. – 416 с.
6. Усач Б. Ф. Аудит: навч. посібн. / Б. Ф. Усач. – К.: Знання-Прес, 2005. – 223 с.
7. Чернелевський Л. М. Аудит: навч. посібн. / Л. М. Чернелевський, Н. І. Беренда. – К.: Міленіум, 2011. – 466 с.
8. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту: навч. посібник / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.

*Бурбела П.Я., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., професор Мех Я.В.*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

В умовах ринкової економіки розвиток міжнародних економічних зв'язків обумовлює необхідність удосконалення обліку і ревізії зобов'язань як складових частин економічної інформації, необхідні для управління на всіх рівнях. Необхідно удосконалювати систему обліку, узгоджувати її змістом міжнародних стандартів обліку (МСБО) з метою узагальнення практики ведення обліку зобов'язань у різних країнах світу. Фінансова звітність складається багатьма підприємствами і надається зовнішнім користувачам у багатьох країнах світу. Фінансові звіти відрізняються один від одного, оскільки кожна країна має свої соціальні, економічні та законодавчі особливості. Крім того, беруться до уваги потреби різних користувачів. Ці обставини призвели до використання різних визначень елементів фінансових звітів, а також спричинили використання різних критеріїв визначення статей фінансових звітів та різних баз оцінки. Це вплинуло як на обсяг фінансових звітів так і розкриття інформації. Отже, потрібно звузити ці відмінності шляхом гармонізації регулюючих поло-

жень, стандартів обліку та процедур, пов'язаних із складанням і поданням фінансових звітів, особливо в частині зобов'язань.

Більш чітко це питання сформульовано в Міжнародному стандарті фінансової звітності для державного сектора 1 "Подання фінансової звітності", де зазначено, що "мета цього стандарту – пропонувати порядок подання фінансової звітності з тим, щоб забезпечити порівнянність як з власною фінансовою звітністю суб'єкта за попередні періоди, так і з фінансовою звітністю інших суб'єктів" [4, 19].

М. Метьюс і М. Перера, узагальнюючи думки та погляди інших авторів, зазначають, що "необхідність гармонізації обліку зобов'язань на міжнародному рівні стала явною" [7, 19]. Така гармонізація дасть змогу: підвищити порівнянність фінансової звітності щодо зобов'язань різних країн; активізувати оборот капіталу; підвищити загальний методологічний рівень обліку зобов'язань; скоротити витрати на складання фінансової звітності багатонаціональними корпораціями.

При створенні належної системи обліку, яка б давала можливість збирати і обробляти інформацію, що відповідає вимогам фінансової звітності всіх країн, значно спрощується, полегшується робота бухгалтерії, підвищується достовірність інформації та ефективність виконання функції контролю. М. Метьюс і М. Перера стверджують, що в сучасних умовах цю роботу можна виконати за допомогою гармонізації, стандартизації, уніфікації обліку взагалі і зобов'язань, зокрема, розуміючи під ними таке: гармонізація – узгодження різних систем обліку і звітності введенням їх у рамки загальної класифікації, тобто стандартизація форми із збереженням істотних відмінностей; стандартизація – обмежений набір альтернативних методів для підтримки гнучкості обліку; уніфікація – це вилучення альтернативних методів обліку господарюючих операцій, подій та обставин [7, 26].

Слід зазначити що створений фаховими організаціями бухгалтерів багатьох країн Комітет з Міжнародних стандартів обліку (International Accounting Standard Committee) для забезпечення гармонізації фінансової звітності, За останні два роки вніс зміни до дев'яти міжнародних стандартів, що стосуються зобов'язань, які набули чинності.

У цьому ж напрямку була спрямована діяльність Ради з Міжнародних стандартів обліку з метою посилення свого впливу на процеси впровадження міжнародних стандартів, зокрема, з позицій статусу облікової професії. У цьому напрямі мають працювати міжнародні та національні комісії з цінних паперів з тим, щоб вони могли торгувати цими цінними паперами на світових фондових ринках, використовуючи для складання звітності уніфіковані стандарти, що дає можливість інвесторам під час оцінювання фінансового стану компаній користуватися тільки однією системою стандартів, що сприятиме підвищенню ефективності фондового

ринку та зменшенню витрат на збирання та обробку інформації, що стане більш привабливим для потенційних інвесторів.

Відмінності в обліку, які стимулюються і виправдовуються соціальним оточенням, йдуть у розрізі зі спробами гармонізації обліку на світовому ринку. Як справедливо зазначають С.Голов і В.Костюченко, що "гармонізація обліку доцільна, якщо вона здійснюється у регіональній структурі, тобто в рамках групи країн із подібними соціально-економічними та політичними умовами" [6, 436]. Найбільша вигода, що витікає із процесів гармонізації, – це складання фінансової інформації по усуненню перешкоджень вільному потоку коштів за зобов'язаннями: поточними, що відображаються на рахунках: 60,61,62,63,64,65,66,67,68, та довгостроковими, відповідно на рахунках: 50, 51,52,53,54,55.

Фінансова звітність підприємств теж має будуватись на єдиних методологічних засадах. Без цього не може бути досягнуто порівнянності результатів діяльності окремих господарюючих суб'єктів та країни загалом.

Перевагами застосування МСФЗ для суб'єктів господарювання, які формують зобов'язання у фінансовій звітності, є: можливість отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень; забезпечення порівнянності звітності щодо зобов'язань з іншими організаціями, незалежно від того, резидентом якої країни вони є і на якій території здійснюють господарську діяльність; можливість залучення іноземних інвестицій, позик і кредитів, а також виходу на зарубіжні ринки; престижність, забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів; у багатьох випадках велика надійність інформації; прозорість інформації, що забезпечується шляхом дотримання правил її складання, а також численними поясненнями до звітності [3].

Важливе значення має стандартизація зобов'язань, про що свідчать зміни до стандартів, які потрібно враховувати при веденні обліку та складанні фінансової звітності на підприємстві. Як уже зазначалось зміни до міжнародних стандартів фінансового обліку, які потрібно врахувати при веденні обліку та складанні фінансової звітності зобов'язань, є дуже суттєвими і потребують врахування вітчизняними розробниками моделі обліку.

Так, зміни до МСБО 23 "зобов'язання по позиках" виключають можливість вибору щодо визнання всіх зобов'язань по позиках витратами звітного періоду, який було передбачено у попередній версії цього стандарту. Тепер зобов'язання по позиках, пов'язані з придбанням, будівництвом і виробництвом кваліфікаційного активу, слід капіталізувати як складову вартості такого активу. Всі інші витрати по зобов'язаннях позики визнаються витратами періоду, в якому вони виникають. Ці зміни до МСБО 23 застосовуються перспективно, тобто стосуються лише зобов'язань на по-

зики, пов'язаних з кваліфікаційними активами, для яких дата початку капіталізації припадає на січень 2009 р. [5, 49].

Поправки до МСБО 32 і МСБО 1 стосуються класифікації зобов'язань і інших різноманітних ринкових фінансових продуктів, що погашаються на вимогу. Згідно з внесеними поправками такі зобов'язання подаються лише за умови дотримання всіх наведених умов: 1) власник зобов'язання має право на пропорційну частку чистих активів підприємства при ліквідації; 2) зобов'язання належить до класу субординованих зобов'язань і всі зобов'язання цього класу мають ідентичні риси; 3) зобов'язання не має інших характеристик, які задовольняють визначення фінансового зобов'язання; 4) загальні очікувані грошові потоки, які належать до зобов'язання упродовж терміну його дії, ґрунтуються переважно на прибутках і збитках, зміні у визнаних чистих активах або зміні справедливої вартості визнаних, невизнаних чистих активів підприємства. Критерії 1) і 2) слід застосовувати для класифікації зобов'язань або їх компонентів, які зобов'язують підприємство передати іншій стороні пропорційну частку чистих активів підприємства лише при ліквідації [5, 49].

Фінансова звітність повинна бути зрозумілою всім зовнішнім користувачам, які мають порівнювати фінансові звіти не тільки підприємств однієї галузі, а й підприємств різних галузей як однієї, так і різних країн. Це необхідно для того, щоб порівняти і оцінити фінансовий стан підприємства, тенденції змін результатів їх діяльності та визначити напрями розвитку економічних відносин. Для досягнення цього має бути застосовано єдину облікову політику щодо формування про зобов'язання всіх підприємств України.

Таким чином, звітність усіх підприємств повинна узагальнюватися органами статистики і на підставі цих даних можна здійснювати узагальнення і прогнозування на макrorівні. Тому вважаємо, що в сучасних умовах доцільно там, де це можливо, здійснювати гармонізацію національних стандартів із подальшою стандартизацією та уніфікацією їх на рівні облікової політики підприємства. Для створення належної системи обліку в Україні потрібно, щоб у П(С)БО були визначені на основі МСФЗ окремі положення і принципи, які мають бути єдиними для всіх підприємств України. Це дасть можливість управляти зобов'язаннями залучити додаткові джерела капіталу та партнерів по бізнесу, які допоможуть забезпечити економічне зростання. Одночасно слід переглянути всю систему звітності з тим, щоб ліквідувати дублювання інформації з метою полегшення праці облікового апарату.

Список використаної літератури:

1. "Щодо реформування бухгалтерського обліку" Роз'яснення Міністерства Фінансів від 09.03.2011р. №41-23/41.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / За ред. С.Ф.Голова. – К., 2000. – 1272 с
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Стислий виклад для керівників вищої ланки, аудиторських комітетів та рад директорів / Пе-рекл. з англ. За ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010. – 78 с
4. Международные стандарты финансовой отчетности для государственного сектора // Международный центр реформ бухгалтерского учета. – 2001. – 335 с.
5. Голова С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: зміни та поширення // Бух-галтерський облік і аудит. – 2010. – №8-9. – с 43-54.
6. Голова С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за між-народними стандартами. Практичний посібник. – К.: Лібра, 2004. -880 с
7. Моссаковська В. Гармонізація обліку // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – №4. – с.24-32.

*Василенко М. М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Серединська В.М.*

ГРОШОВІ ПОТОКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В сучасних умовах фінансової кризи багато підприємств опинилися на межі банкрутства. Однією з причин такого стану можна назвати нерациональне управління грошовими коштами. Відомо, що рух грошових коштів є необхідною умовою діяльності підприємств, одним з визначальних факторів розвитку українських підприємств. Ефективність діяльності підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Це актуалізує питання управління грошовими потоками підприємства.

Концептуальні основи сутності, виникнення та руху грошових потоків достатньо широко розглянуті в економічній літературі. Дослідженню проблематики грошових потоків присвятили свої роботи вчені – І.О. Бланк, О. Дзюблюк, Л.О. Коваленко, Л.О. Лігоненко, Поддєрьогін, Л. М. Ремньова, О.М. Сорокіна, Р.А. Слав'юк, О.О. Терещенко, Р.Б. Тянь, В. Ясишена, Л.С. Яструбецька, російські фахівці – В.В. Бочаров, Т.А. Бочарова, Є.В. Бикова та ін Разом з тим, що сучасною науковою школою ще не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала комплекс питань управління грошовими потоками підприємства. Крім того не вироблено